

D Ü N Y A :

Umumî vaziyet:

Harbin en büyük darbesini iktisadî hayata vurmuş olduğunu izah ve tafsil etmeye artık hacet kalmamıştır.

Harp, bir taraftan, iktisadî faaliyetler meyanında, madenciligi de sekteye uğrattırken, diğer taraftan madenlere olan ihtiyacı da âzamisine çıkartmış bulunmaktadır.

Harp sanayimin madene olan ihtiyacı yalnız bakır, demir, kurşun, petrol gibi muayyen maddelere inhisar etmemektedir.

METAL PİYASASI :

Beynelmilel ticarî münasebetlerin normal vaziyetten uzaklaşması yüzünden deniz aşırı memleketlerde metal ve maden cevheri stokları çoğalmış iken, başlıca dünya metal müstehliki olan Avrupada metal kıtlığı baş göstermektedir. Amerika B. D. nin geniş mikyasta silâhlanması, burada maden piyasasında bir istikrar vücuda getirmiştir. Mamafih sevkulceyş stokların tesisi hükümet hesabına yapıl-

diğından fazla fiyat yükselmesine müsaade edilmeyeceği beklenilmektedir.

Bakır fiyatları son zamanlarda bir istikrar kazanarak 10,85 - 10,93 sentten libre başına 11,45 - 11,46 sente çıkmış bulunmaktadır. Elektrolitik bakırın vadeli satışları libresine 12 sentten muamele görmektedir. Amerika bakır endüstrisinin faaliyet derecesi yükselmiş ve imrarat ye-kûnu ağustos ayında 171.000 şort tondan eylülde 325.000 şort tona çıkmıştır. Bakır tasfiyehaneleri kapasitelerinin % 85 i ile çalışmaktadırlar. Bundan dolayı derpiş olunan bakır ihracat tahdidi (Japonyaya karşı müteveccih) Amerika bakır sanayii için lüzumsuz addedilmektedir. Japonya son seneler zarfında Amerika B. D. inden ehemmiyetli miktarda bakır mubayaası yapmaktadır.

Amerika B. D. nin musaffa bakır istih-salâtı ağustos ayında 80.851 şort ton iken eylülde 82.843 şort tonu bulmuştur. Buna rağmen stoklarda fazla bir tezayüd kaydedilmemiştir. Dahilî bakır imraratı ağustos zarfında 96.383 ve eylül ayı için 96.485 şort tondur. Stoklar ise ağustos sonunda 198.730, iken eylül sonu stoku 198.730 şort tonu tutmaktadır.

Kalay piyasasında bir tereddüd hiss-edilmektedir. Londrada 28.9.40 la 16.10. 40 tarihleri arasında kalay peşin satışlarda 259 1/2 sterlinden 257 3/4 sterline düş-müştür. Üç ay vadeli satışlarda da dun bir vaziyet kaydedilerek fiyatlar 262 1/2 dan 259 1/4 sterline inmiştir. Amerika B. D. inde ise kalay fiyatı bir gelişme ile libre başına 50,25 sentten 51,62 sente çıkmış-tır. Fiyatların yükselmesi kalay sarfiyatı-nın artmasına bağlıdır. Lâhiy beynelmilel

kalay kartelinin istatistikî malûmatına göre 1939 ilk 6 ay zarfında dünya kalay sarfiyatı 63.200 long tonu bulmuşken 1940 senesinin aynı devresine tekabül eden sarfiyat ise 105.600 Ig. tondur. 1939 un ikinci yarısında 105.600 long. ton istihlâk edilmiştir.

Amerika B. D. ticaret nezaretinin bir malûmatına göre 1940 senesinin nisan - haziran aylarına tekabül eden kalay istih-salâtı 38.700 tonu bulmuş ve 1939 senesi-nin aynı devresine nazaran 6.600 Ig. ton fazladır. Lâhiy beynelmilel Kalay Karteli-nin istatistiğine göre dünya kalay stoku (Arnheim ve Hoboken hariç) mayıs so-nunda 40.783 long tonu teşkil etmektedir. Hazirandan itibaren istihsal ve ihracat hisselerinin % 130 una çıkarılmasından dolayı bu stokun daha fazla artması im-kân dahilindedir. Mamafih Amerika B. D. nin sevkulceys kalay stoklarını artırması istihsaldeki tezayüdü karşılamaktadır.

Kurşun fiyatı Amerika B. D. inde son zamanlar zarfında libre başına 5 sentten 5,50 sente çıkmıştır. Amerika B. D. inde kurşun revacı müsait bir şekilde inkişaf etmektedir. Çinko fiyatındaki istikrar kurşuna da tesirsiz kalmamaktadır.

Çinko fiyatı New-York piyasasında lib-re başına 7,25 sent olarak kendisini muha-faza etmektedir, ve harb bidayetindeki seviyesinden yüksektir.

Bütün bu temevvüçlere, bütün bu boca-lamalara rağmen; madencilik harp ve sulhta ehemmiyeti birbirinden üstün, be-şerin her türlü faaliyeti için birinci dere-cede âmil bir iş ve teknik şubesi olarak inkişafına devam etmektedir.

M.T.A.